EXTRA JAVA-BODE van Vrijdag, den 26sten October 1860.

BANDJERMASSING.

… laatste berigten van Bandjermassing, gisteren per … ontvangen, bevatten de volgende merkwaardigheden. … dat de Majoor Koch, wd. ass. resident en komdt. … troepen in de afdeeling Martapoera met een gedeel… troepen van Martapoera opgerukt was, om An… … uit het landschap te verdrijven, kwam op den … van Martapoera de gewone post te Bandjer niet … Op den 28en 's morgens te 11 uren bragten 6 ge… …nde kettinggangers met gevaar van hun leven een …rt over, gedat. 27 Aug., waarin melding werd …akt, dat de bentings te Martapoera sedert den 26en … avonds door den vijand waren ingesloten en de …telingen de vermetelheid hadden gehad tot 4 maal deze aantevallen, doch door de dappere overgeble… … bezetting waren afgeslagen, waarop de muitelingen buiten het bereik van het vuur terugtrokken en zich …het fort legerden.

…middelijk ontving de sleeper *van Os*, op het ont… …en dezer tijding, last, om in plaats van naar A… …thay te gaan, zijn steven te wenden en met de troe… …ten getale van 60 Inf., naar Martapoera te stoomen … bij de Majoor nog voegde de kapt. Ravallet met … bajonetten, met last Martapoera van vijanden …iveren en de kommunikatie tusschen die plaats …andjermassing te openen; de bezetting te Matara… te versterken en een detachement naar Bati (Tanah-Laut) te zenden, om de patrouille onder … 1 Lt. Hamming aldaar te versterken en terug te …n; verder kreeg de kapt. Ravallet in last de zaak … den aanval op Martapoera en elders te onderzoeken …lke maatregelen te nemen, als in het belang van …ouvernement werd goed gedacht. Den 29en daar…olgende kwam de sleeper *van Os* te Bandjer terug, …en medebrengende van den dapperen kapt. de …let, die ½ uur voor Martapoera met zijne kolon… …ad moeten debarkeeren ter hoogte van de kam… Tankas. Achtereenvolgens marcheerde de kolonne … kampongs door; onverwachts echter aan het einde …kampong Kajoe Tangi kreeg de kolonne Ravallet … paar vijandelijke schoten; de muitelingen werden … onze dapperen vervolgd met het gevolg, dat er één … op de plaats bleef, terwijl twee gevangenen wer… …gemaakt. De kampong Martapoera werd intusschen …t, alwaar deze kolonne weder een hevig vuur …ng; ook van daar werden de muitelingen met … verlies teruggedreven. Aan onze zijde was slechts … flankeur door een klewanghouw ligt gewond; de … Ravallet zag bij aankomst aan de bentings te …poera de passar, het huis van den regent, enz. … reeds in brand, 'tgeen door een uitval der bezet… … van Martapoera was bewerkstelligd, met het ge… … dan ook, dat de muitelingen zich in de bosschen … terugtrokken.

… kapt. de Ravallet nam bij zijne komst te Marta… … onmiddelijk het kommando over, en heeft in dat …andement de hem opgedragene last met eer vol… … door het uitzenden van patrouilles enz., en de …ge maatregelen in alles te nemen. Ook het berigt, …n den officier van gezondheid 3e kl. Stammler …iets was vernomen, doet vermoeden, dat hij door …itelingen is opgeligt en vermoord. Alle pogingen …en in het werk gesteld, om iets van het lot van … ongelukkige te vernemen, die namelijk den 26sten …praauw van Bandjermassing naar Martapoera was …kken.

…er is ook vrij zeker vernomen, dat de praauwen, … de postpakketten naar Martapoera overbragten, …ld zijn, terwijl de roeijers door de muitelingen …gemaakt.

…tereenvolgens werden in de afdeeling Martapoera …iks tot zuivering der opstandelingen patrouilles …onden, die echter slechts weinig resultaat ople… …, daar de muitelingen zich op het zien onzer …n onmiddelijk in hunne voor ons ondoordringbare …en of holen verscholen of vlugtten; alleen had … Reuter het geluk eene vijandelijke versterking … treffen. Deze dappere officier rukte van Moengoe… … uit met eenige bajonetten in de rigting van …ang en stootte bij de kampong Tambarangan op … drietal kleine versterkingen, die hij spoedig aan …oofd zijner manschappen bestormde, veroverde en …lde; doch reeds begon de avond te vallen en nog … er eene vierde sterke vijandelijke benting worden …men; nogmaals stelt hij zich aan het hoofd zij… …derhebbenden en werd door eene werplans aan …oofd gewond, terwijl een drietal Europeanen ins… … zwaar werden verwond, en twee hunner dien… …olge overleden. Genoemde officier trof echter de …e maatregelen en zond de zwaar geblesseerden …onze benting te Moeno Tayor terug en liet …onder ontbieden, ten einde deze versterking met …aan te vallen en te vernielen. Door het zware …erlies was die officier echter genoodzaakt hier… … te zien en besloot den terugtogt aan te nemen, …loten deze versterking den anderen dag te nemen …erwoesten, *hetgeen dan ook* volkomen gelukte.

… Amawang werden de volgende berigten ingewon…

… Lt. de Brauw was op den 2en September uit… …n met een 60tal bajonetten ter eskortering …ige over te voeren amunitie naar onze benting …i Hambawang. Na dit volbragt te hebben, mar… … hij in de rigting van den Goenoeng Mandang …waarde op den top van dien berg eene vijande… … versterking, waarin zich eenige muitelingen op… … Onmiddelijk werden deze hieruit verdreven en …ing gedeeltelijk geslecht. Den volgenden mor… … wederom een patrouille onder den Lt. de … derwaarts, om het werk der vernieling van den … dag te voleindigen, doch de vijand had zich …chts weder in grooten getale binnen de versterking … en het vernielde spoedig hersteld. Deze ben… …stond uit eene dubbele rij ijzerhouten palen, … boven den grond; de openingen dier palen … met aarde opgevuld en de ingang bestond uit …imte voor slechts één man. Op nieuw beproef… … de Brauw de muitelingen uit de versterking …rijven, doch hij werd hevig door hen beschoten. Tot op 40 passen voor dezelve genaderd, werd die brave officier, ernstig gewond; hoewel hij nog zijne onderhebbenden aanmoedigde den storm voort te zetten, was dit ondoenlijk; het hevig wel gerigte vuur der muitelingen woudde verscheidene onzer dapperen, en alzoo was de Lt. de Brauw genoodzaakt zich buiten het bereik van het vuur terug te trekken en moest zich vergenoegen met op de hoofden der muitelingen, die zich nu en dan boven de vijandelijke sterkte vertoonden, te vuren. Reeds werd het laat en besloot die officier de ergst gewonden onder eene bedekking naar Amawang terug te zenden en den kommandant aldaar, den kapt. Koch, van zijn toestand te verwittigen.

Op dit berigt zond onmiddelijk de kapitein Koch den 1sten Luit. Smagge met eene versterking de Brauw ter hulp; tegen den avond kwam deze versterking bij Goenoug Madang aan, doch alstoen werd besloten door het invallen van den avond op Amawang terugtetrekken, wijl het onmogelijke werd ingezien in den donker de bestorming te hervatten; op het bevigt van dit ongelukkig terugtrekken zond de Majoor Verspijck van uit Bandjermassing eene versterking van 60 bajonetten onder den 1sten Lt. de Coenens naar Amawang, en na aankomst dezer versterking ging onmiddelijk de kapitein Koch met een kolonne derwaarts, een 3pd. kanon en een houwitser met zich voerende, ten einde den muitelingen eene geduchte les te geven. Deze kolonne bereikte Goenong Madang en onmiddelijk werd de vijandelijke sterkte met eenige granaten beworpen, doch het scheen dat de vijand, hierop bedacht, maatregelen voor ons werpgeschut had genomen door hunne benting te blindeeren. Na een langdurig geweer-, kanon- en werpvuur, het geen op de muitelingen geene uitwerking scheen te hebben, werd de storm aangenomen, doch was men genoodzaakt door het hevig geweervuur der muitelingen terugtetrekken; alstoen ging de Lt. de Coenens, vergezeld van eenige bajonetten, een omtrek doen, ten einde te bespieden, of men ook aan eene andere zijde de benting beter konde bestormen. Na nogmaals eenige worpen uit den mortier en eenige schoten met den 3pd. te hebben gedaan, hetwelk bleek volstrekt geene uitwerking op de sterkte te hebben, begaf zich ook de kapt. Koch naar den Lt. de Coenens, ten einde van daar beter de uitwerking van ons vuur waartenemen. Waarschijnlijk het mikpunt van een der muitelingen zijnde, viel de brave kapt. Koch, door een kogel in het hart getroffen, ter aarde; ook de 1ste Lt. Verspijck werd bij deze gelegenheid zwaar gewond, terwijl nog eenige andere manschappen zwaarder en ligter werden gekwetst. Daarop besloot de Lt. de Coenens, die onmiddelijk het bevel op zich had genomen, wijl de avond viel, op Amawang terugtetrekken. Op het vernemen dezer tijding zond de Majoor Verspijck nogmaals eene versterking naar Amawang onder den Majoor Schuak, waarbij de kapitein Brands der artillerie en de 1ste Lt. der Genie Casperz met last, om alsnu overtegaan Goenong Madang in te sluiten, bres te schieten of den berg te ondermijnen en alzoo met al de muitelingen in de lucht te doen vliegen.

Op den 22 September ondernam eene kolonne onder den Majoor Schuak p. m. 200 bajonetten sterk, benevens een kanon, een houwitser en mortier onder bevel van den kapitein Brands, nogmaals den togt naar Goenong Madang, alwaar deze kolonne dienzelfden dag aankwam. Na nogmaals beproefd te hebben met het geschut bres te schieten of door werpgeschut nadeel en verdrijving te bewerkstelligen, hetgeen echter even als vroeger geheel doelloos scheen, besloot de Majoor Schuak deze sterkte in te sluiten, en de verdedigers te noodzaken door verhongering of gebrek aan amunitie zich over te geven. Alzoo werd de berg Madang aan alle zijden ingesloten; de kapitein Graas, die een konvooi vivres, hetwelk men den vijand wilde brengen, aanviel, werd bij die gelegenheid door een vijandelijken kogel in den arm gewond, terwijl de 1ste Lt. Hamming tot hetzelfde doel medewerkende, door een vijandelijken kogel getroffen doodelijk gewond ter aarde stortte.

In den morgen van den 24 September scheen in de vijandelijke benting alles rustig; de Majoor Schuak besloot tot een algemeenen storm, doch spoedig bleek het, dat de muitelingen haar hadden verlaten: althans zonder moeite drong men er binnen, en werd slechts een lijk binnen die benting gevonden, zoo men wil van een der hoofden des opstands, genoemd Antaloedin. De vijand scheen sluipenderwijze door onze voorposten heen, begunstigd door het begroeide en heuvelachtig terrein, zijne sterkte te hebben verlaten; onmiddelijk werd zij die ons zoo veel moeite en gesneuvelden had gekost, geslecht, en zijn de noodige maatregelen getroffen, om den vijand te beletten zich niet wederom alzoo te vestigen en ons niet nogmaals zulke nederlagen en verliezen toe te brengen.

Het gevonden lijk scheen deerlijk gewond door een granaat en is het daaruit te veronderstellen, dat de vijand, zijne gewoonte getrouw, zeker meer gewonden en gebleseerden zal hebben gehad, doch ze met zich zal hebben medegevoerd of verduisterd.

Ook te Amoentay werden schoone wapenfeiten verrigt: de 1ste Luitenant van Emden, die in last had zich door een hoogst moeijelijk en nog nimmer betreden bosch, van onze sterkte Tabalong af, met de kolonne onder den Majoor Koch te te Ringan Kautau in verbinding te stellen, heeft dien marsch met volharding derwaarts volbragt, en met vele moeite en opoffering kwam die officier te Tabalong terug en ving van daar den marsch naar Amoentay aan. Hoewel slechts in geringe mate met den vijand in aanraking komende, was de opening tusschen den nieuwen post in het weerspannige Kawau met het ons goed gezinde bezette landschap Amoentay volkomen gelukt.

Kort daarop kreeg de Lt. van Emden de taak, om zekeren hadji uit de kampong Soengey Malang, die men wilde dat gewond was in een der gevechten door de onzen den muitelingen geleverd, op te ligten of te onderzoeken, op welke wijze hij zijne wonden had bekomen.

Onder kommando van dezen officier ging een kolonne van 60 man met de Luitenants Verspijck en van der Wijck dezen last volbrengen; de Lt. van Emden had deze kolonne in 3 deelen gesplitst, zoodat ieder officier 20 man en een horenblazer bij zich had. Op eenigen afstand de kampong Soengey Malang bereikt hebbende, zag men zoo het scheen een vijandelijken voorpost, uit hadjies bestaande en waarvan er zelfs met geweren gewapend waren; de Lt. van Emden moet hun gevraagd hebben, waarom zij zich aldus aldaar posteerden, doch kreeg van deze muitelingen een brutaal antwoord. Verder vroeg hij hun naar zekeren hadji Adullah, welke gewond moest zijn, er bijvoegende dat hij dien persoon wilde spreken en zien en hem zelfs wilde doen transporteeren naar onze versterking te Amoentay, ten einde hem aldaar geneeskundige hulp te verleenen.

Men scheen hieraan te willen voldoen, ten minste gingen deze vijandelijke voorposten door de onzen gevolgd naar het huis, waar zich die gewonde hadji moest ophouden. De Lt. van Emden verdeelde zijne troepen zoodanig, dat zij het huis behoorlijk omsingelden, en na dezen zoo als later zal blijken doelmatigen maatregel, trad de 1ste Lt. van Emden het huis van den hadji, door eenigen zijner manschappen vergezeld, binnen, en vond aldaar een groot aantal mannen en vrouwen verzameld, waarvan de meeste gewapend. Hij maakte den gewonde met zijn voornemen bekend, en gaf last hem in eene tandoe te leggen en naar buiten te dragen; doch even op de voorgaanderij van zijn huis gekomen, gaf de gewonde in eene voor de onzen onverstaanbare taal een teeken, waarop de schijnbaar rustige muitelingen de onzen met verwoedheid aanvielen: de 1ste Lt. van Emden kreeg plotseling 2 klewanghouwen en stortte met zijn aanvaller ter aarde. Spoedig werd hij door den dapperen 1sten Lt. Verspijck met eenigen zijner onderhebbenden ontzet, en alstoen ving een strijd aan, waarbij de Lt. van Emden nog een kogelwond en 5 krissteken bekwam en de Lt. Verspijck met nog eenige militairen en kettinggangers gewond werden, doch spoedig bleek het dat die worsteling ophield, en de Lt. Verspijck telde een 20tal doode vijanden op de plaats. Een inl. militair, welke in het huis op post was gesteld, om 4 vrouwen te bewaken, werd onverwachts door deze met klewangs aangevallen en doodelijk gewond. Op het zien van dit verraad was de woede der onzen niet meer te temmen, en werden er gedurende het geheele tijdsverloop dezer expeditie voor het eerst vrouwen door de onzen ter nedergeveld. Men liet nu 24 dooden op de plaats achter en trok op Amonthay terug. Helaas den 20sten September overleed de dappere en volhardende van Emden, doch weder was het bewijs geleverd, hoe schoon en dapper hier was gestreden.

Vroeger werd gemeld, dat de 1ste Lt. Reuter, daags na zijne verwonding voor Tambarangon, weder tegen die versterking oprukte, doch dit had eerst 3 of 4 dagen daarna plaats. Ook daar werden door dien officier blijken gegeven van schoone wapenfeiten: van 10 uur des ochtends was men bezig deze vijandelijke benting te vermeesteren: de laatste munitie van den houwitser was op ééne granaat na op; een kanonnier genaamd van Mirloo had het voornemen om deze granaat, terwijl onze infanterie den storm aannam, met de hand in de vijandelijke sterkte te werpen; doch dit mogt jammer genoeg niet gelukken, want even voor de versterking viel en sprong deze granaat. Hoogst jammer dat hij zijne edele daad niet ten uitvoer brengen mogt, indien wij terugzien op een van Deventer, die door het werpen eener granaat den vijand uit Bondjol (Sumatra) verdreef; — doch de vermeestering werd toch bewerkstelligd. De 1ste Lt. Ockerse, gevolgd door eenige flankeurs, beklom het eerst de vijandelijke versterking, onverminderd de vele hindernissen als randjoes enz.; na een krachtigen tegenstand, die deze dapperen ondervonden, volgden de overige troepen, en vond men binnen de benting een 35tal gesneuvelde muitelingen en bleek het, dat ons werpgeschut nog al uitwerking had gedaan. De 1ste Lt. Reuter met nog 7 minderen werden bij deze affaire gewond; doch schoon was de overwinning.

Ook in de Tanah Laut hadden de muitelingen de vermetelheid, om een onzer sterkten in dat landschap, Batoe Tongko, aan 3 zijden aan te vallen, onder den hoofd-opstandeling hadji Boeyasin. De aanval werd door de dappere bezetting afgeslagen, en een uitval onder den 2den Luitenant Perné verdreef al spoedig de muitelingen, die met beboede koppen en een aanmerkelijk verlies in hunne holen terugtrokken.

Een Inl. sergeant, die van uit Playari naar Batoe Tongko met een klein getal troepen op marsch was, werd gedurende dien marsch door den vijand hevig beschoten. Bij zijn terugmarsch naar Playari werd de Europ. sergeant Kramer met nog eenige dapperen van het 9de Bat. Inf. hem toegevoegd en volgde deze laatste denzelfden weg, alwaar de Inl. sergt. vroeger het vuur had ontvangen, en ontmoette op die plaats eene menigte hindernissen, als randjoes enz. Ook hij werd door den vijand beschoten, echter gelukte het hem dien te verdrijven en eene vijandelijke sterkte te vermeesteren, en na deze vernield te hebben, kwam men zonder verdere stoornis ter bestemder plaatse. Vele van zulke kleine wapenfeiten hadden in de Tanah Laut plaats. Daar de vijand zich in dat landschap in zijne voor ons ondoordringbare bosschen steeds schuil houdt, en het voor onze troepen hoogst moeijelijk maakt hem hierin gedurende langen tijd te vervolgen en te verslaan, zoo zal in dat landschap thans spoedig met krachtige hand gewerkt worden, om den vijand geheel te vermorselen: een bondgenoot van ons gouvernement, de Radja van Pegattan, is dezer dagen te Tabanio met 500 zijner onderhoorigen vrij goed gewapend geland en is reeds op Playari, van waar alsnu spoedig door dien vorst in verband met onze troepen tegen de muitelingen zal geopereerd worden, waarvan men veel goeds verwacht.

De kommandant der expeditie begaf zich den 4den October in persoon naar Amoenthay, om den stand van zaken aldaar op te nemen, en vooral wijl men van daar hoorde, dat de muitelingen onder Antasari Raden Adipati, een zeer aan ons gouvernement getrouw persoon zoo men wil, met 500 muitelingen te Kloewa hielden ingesloten. De 1ste Lt. Beijens maakte met eene kolonne een patrouille, doch bij zijn komst op Kloewa was de vijand reeds afgetrokken en gevlugt; deze kolonne nam den terugtogt naar Amoenthay aan,

na alvorens nog eene vijandelijke sterkte ontmoet te hebben, waarvan evenwel de verdedigers op het zien onzer troepen onmiddelijk vlugtten. Deze benting werd gedeeltelijk vernield; door dit toeval en het oponthoud daardoor veroorzaakt keerde de patrouille naar Kloewa terug en wilde den volgenden dag het vernielingswerk voortzetten, toen men het geluk had eenige gevangenen te maken, die niet schenen ingelicht te zijn van de vlugt der vijanden en hun eenige vivres wilden brengen, waarna die benting geheel vernield werd.

Bij aankomst van den Majoor Verspijck ging al spoedig eene kolonne onder den kapit. van Oijen van 150 bajonetten met geschut op marsch, ten einde de Ba- rivier, alwaar de vijand zich in menigte op- in kleine versterkingen, van daar te verdrijven en vervolgens de sterkte Bati Mando te nemen, terwijl ook van uit Borabeijel onder den kapit. Rhode tegen Bati Mando zoude worden geopereerd; de kapit. van Oijen had reeds den 4en dag een hevig vuur door te staan, hetgeen onze troepen echter niet schaadde, alleen moet een Inl. hoofd gewond zijn. Eenige versperringen werden genomen met den stormpas, waarbij wij 2 gesneuvelden en eenige gewonden bekwamen.

Later werden nog verscheidene versterkingen genomen, waar de vijand een hevig verlies leed, want de kapit. van Oijen had deze door 2 kolonnes doen omtrekken en hen in het front-zelve aangetast, en het granaatvuur deed ook daar eene gewenschte uitwerking. Toen nu de muitelingen wilden vlugten, werden zij door onze kolonnes, die omgetrokken waren, flink beschoten, zoodat zij hier een hevig verlies leden. Daags daarna werden nog meer versterkingen genomen, eene vijandelijke vlag buit gemaakt en bij de kampong Laijang werd een benting stormenderhand veroverd, waar genoemde vlag genomen werd. Wij hadden hierbij eenige gewonden door randjoes. De kapit. van der Meijden van het 13e Bat. rukte dien dag nog door tot Pitap, doch vond die geheel verlaten; later met de kolonne van Oijen weder vereenigd, besloot men op de vijandelijke sterkte, die men onneembaar noemde, te Batoe Mandi aan te rukken. Met de grootste opofferingen en zware vermoeidheid der troepen gelukte het kapit. van Oijen, na vele hindernissen ontmoet te hebben, Batoe Mando te bereiken, doch vond die vijandelijke sterkte reeds door den kapit. Rhode genomen. Deze veroverring moet nog al eenige moeite hebben gekost, doch moet luisterrijk geweest zijn; de kapit. van Oijen heeft bij dezen vermoeijenden marsch weder blijken gegeven van zijn alom bekende dapperheid en harding.

Het schijnt dat de vijand de maanden Aug en September, waarin zeker mahomedaansch voorvalt, als gelukkig beschouwt voor den oorlo thans door de opruijing der fanatieke hadjies, de bovenlanden in menigte rondzwerven, heeft he aan hunne praatjes gehoor gegeven; vooral die priesters, die door de vervallenverklaring va rijk des sultans inzien veel van hun invloed te len verliezen, hierin krachtig medegewerkt hebbe

Met bewondering moet de dappere en energiek joor Verspijck beschouwd worden, die door snelle en goede bevelen wederom veel gedaan om den hernieuwden opstand te fnuiken.

Op den 22 Oct. zullen op Bandjermassing de nissen worden voltrokken aan 30 oproerlinge deelgenomen hebben aan den aanval op de schan Tuill en Bandjermassing: 3 hunner zullen do strop den dood ondergaan, terwijl de overige eenige rottingslagen ontvangen te hebben, voo aantal jaren gebannen zullen worden.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATA